herpy

KAMÆLEONER

Oustalet's Chameleon

Furcifer oustaleti

Furcifer oustaleti er en af verdens største kamæleoner. Hannen bliver op mod 68 cm i alt, hunnen omkring 40 cm. Hannen er grå og brun med en høj hjelm, mens hunnen kan have røde, gule og grønne tegninger. Arten er meget tilpasningsdygtig i naturen, men kræver et stort, højt terrarie, kraftig UVB og en holder med erfaring i kamæleoner.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleo oustaleti* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**40-68 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**3-5 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Savanne, tørskov og regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 90 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-30 °C**
Hotspot	**35-40 °C**
Temperatur, nat	**16-21 °C**
Luftfugtighed	**60-100 %**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**6-12 mdr.**
Kuldstørrelse	**20-40 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**243-365 dage** ved 20-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Furcifer*. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Kamæleoner er ikke omfattet af den danske forbudsliste for private (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder. Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

Om arten

Furcifer oustaleti hører til de største kamæleoner i verden. Hannen når næsten 70 cm i alt, hvoraf halen udgør omkring halvdelen, og hunnen bliver omkring 40 cm. Kroppen er slank i forhold til længden. Store hanner vejer 400-500 g, men mange vejer mindre, og hunnerne er altid lettere.

Hannen er mest grå eller beige og har en høj, rund hjelm. Unge hanner er ofte grønne. Hunnen er mere farverig end hannen og kan have rødt, gult og grønt i tegningen og somme tider blå øjenlåg. Hjelmen er mindre udviklet hos hunnen. I vest har hannerne ofte røde fødder og en orange bug. Hannen kendes desuden på den bredere halerod.

Arten kan forveksles med *Furcifer verrucosus*. Navnet hædrer den franske zoolog Jean-Frédéric Émile Oustalet. Arten har været holdt i fangenskab i årtier, men de afdæmpede farver og den store størrelse gør den mindre populær end de mere farverige slægtninge.

Udbredelse og levested

Furcifer oustaleti er hjemmehørende på Madagaskar og findes næsten overalt på øen, også på Nosy Faly. Arten er en af øens almindeligste kamæleoner og lever både i tørre og fugtige egne.

Den er sjælden dybt inde i uberørt skov, men almindelig i skovbryn, krat, haver, plantager og landsbyer, og den ses endda på mure midt i byerne.

Indførte bestande findes i Florida og ved Nairobi i Kenya. De hører ikke til artens naturlige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever i tør løvfældende skov, fugtig stedsegrøn skov, bjergsavanne, forstyrret skov og dyrket land. Den foretrækker skovbryn og åbne, solbeskinnede kanter frem for tæt skov og er meget tilpasningsdygtig.

Den er dagaktiv og jager fra grene og buske, nogle gange også tæt på jorden. Føden er store insekter, men også små hvirveldyr som firben og fugle, og arten æder regelmæssigt frugt, også i regntiden. I kystlavlandet, hvor arten er talrig, er luftfugtigheden over 70 % selv i tørtiden, og der dannes dug hver dag. Arten er derfor ikke en ørkenkamæleon, selv om den også lever i tørre områder.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 90 × 90 × 120 cm (længde × bredde × højde), og mere er bedre, især i højden. Arten bliver stor, og mål, der passer til mindre kamæleoner, er alt for små. Et netterrarie giver den friske luft, arten kræver. Brug kraftigt net, som gnavere ikke kan bide igennem. Hønsenet skal undgås, fordi det skader tæerne.

Indret med en robust, ugiftig busk som en *Ficus*, der tåler et tungt dyr, og tilføj kraftige grene i mange vinkler, både øverst ved varmen og forneden i skygge. En hun med æg graver, så bunden skal være lavet, så hun ikke kan grave sig ud. Køkkenrulle er en god bund. Undgå løs bund, som kan hænge fast på tungen.

En stor indhegning udendørs om sommeren er godt for dyrets trivsel. Den skal give både direkte sol og skygge hele dagen, og dyret skal kunne trække sig tilbage fra regn og kulde.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 24-30 °C, med en solplads på 35-40 °C målt som overfladetemperatur med et IR-termometer. Tallene for solpladsen og natten er lånt fra *Furcifer pardalis*. Det er vigtigt med en tydelig gradient, så dyret selv kan vælge, hvor varmt det vil have det.

Temperaturen i terrariet kan stige til omkring 32 °C, når luften samtidig er fugtig. Tør varme er farligere end fugtig varme. Åbner dyret munden og bliver blegt, er det for varmt. Om natten falder temperaturen til 16-21 °C, når alle lamper slukkes. Brug en kraftig halogenpære med dæmper til solpladsen, og kobl alle lamper til et ur.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 60-100 %, med de højeste værdier om natten og efter sprøjtning. Arten bliver ofte regnet for tørkeelskende, men det er forkert: den har et stort vandbehov.

Tilbyd vand hver dag. Sprøjt planter og dyr to gange om dagen, når luftfugtigheden er over 70 %. Er den lavere, har dyret desuden brug for en grundig vanding en gang om ugen. Det kan ske med en let brusebadsregn i 30-60 minutter, mens dyret sidder på en plante eller et stativ. Et dryp- eller sprinkleranlæg og en koldtågefugter, der kører om natten, hjælper. Dyret drikker dråber fra bladene, ikke af en skål. Stående vand i bunden skal undgås.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og solelskende og kræver kraftigt lys og UVB. Brug et T5 HO-rør med 6500 K og et UVB-rør, der giver Ferguson-zone 3 på solpladsen; zonen er lånt fra *Furcifer pardalis*. Giv dyret mulighed for at søge skygge. Almindelige LED-lamper giver ikke brugbar UVB.

Giv 12-13 timers lys om dagen, gerne lidt kortere om vinteren. UVB-rør skiftes efter producentens anvisning, fordi effekten falder med alderen. Naturligt sollys er det bedste, men ikke gennem glas, som fjerner UVB og kan overophede dyret.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

F. oustaleti er først og fremmest insektæder. Giv et varieret udvalg: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, melorme og superorme. Store dyr tager også gerne større bytte. Insekterne skal selv have et rigt foder af frisk grønt og frugt, og de drysses med kalk, D3 og vitaminer efter en fast plan. Enkelte stykker frugt kan tilbydes af og til.

Unger får føde hver dag, voksne hver anden dag. Tre til fem passende store insekter pr. måltid er nok; 10-20 fårekyllinger om dagen er for meget. Kamæleoner kan i perioder æde mindre, især når det er køligere, og før æglægning.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis. Hannen er territorial, og dyrene er moderat aggressive over for artsfæller. Over for holderen er de fleste rolige, men enkelte er forsvarsparate og bider.

Håndtering belaster dyret. Tag det ikke op uden grund, og tving ikke et dyr, der springer væk. Vildfangne og importerede dyr bærer ofte mange parasitter og er stærkt stressede. Når parasitterne er bekæmpet, er arten til gengæld hårdfør.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en bredere halerod end hunnen, og hunnen er mindre og slankere. Hos hunnen er hjelmen mindre, og farverne er ofte stærkere. Kønsmodenheden indtræder efter 6-12 måneder.

PARRING

Før hunnen til hannens terrarie, og lad dem være sammen i nogle dage. Viser en af dem vold, skal de skilles og prøves igen efter nogle dage. En parring giver sæd nok til flere kuld, men frugtbarheden falder, hvis hunnen ikke parres igen. En sund hun kan som regel sættes til hannen igen to uger efter æglægningen.

Hunnen kan føles for æg med et blidt tryk på bugen 3-4 uger efter parringen. Æggene er på størrelse med små bønner.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æggene omkring 40 dage efter parringen. Et kuld er på 20-40 æg, og store hunner kan lægge over 60. Angivelserne for antal kuld om året i fangenskab svinger fra to til fire.

En hun, der er klar til at lægge, går uroligt frem og tilbage og graver prøvehuller. Giv hende en dyb lægebeholder, fx en affaldsspand på omkring 100 liter, fyldt med fugtig jord til en dybde på dobbelt hunnens længde. Jorden skal kunne holde en tunnel og være fugtig uden at være våd. Hunnen graver ofte i timer eller dage. Når hullerne er dækket til, og hun er tilbage i busken, graves æggene forsigtigt op. Hunnen er tyndere efter æglægningen.

INKUBATION

Æggene lægges i en lukket bøtte med fugtig vermiculite, så de er halvt dækket. Vermiculiten skal kun give et par dråber, når den klemmes.

Rugetiden er lang og afhænger af temperaturen. Ved 20-23 °C klækker æggene efter 9-12 måneder. Ved 24-27 °C om dagen og 14-17 °C om natten tager det 243-365 dage, og ved konstant 28 °C omkring 274 dage. Efter omkring syv måneder kan lidt ekstra vand tilføjes som et forårsregnskyl.

Åbn bøtten én gang om ugen for at tjekke temperatur og fugt. Når æggene begynder at svulme og svede, er klækningen nær.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne vejer omkring 0,8 g ved klækning og har god appetit. Giv bananfluer og små fårekyllinger, og fodr dagligt. Ungerne sættes hver for sig inden for en uge eller to. Plejen er ellers den samme som for de voksne i mindre skala. Sprøjt planterne, og hold ungerne i stabil varme og fugtighed.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Indvoldsparasitter, som er almindelige hos importerede dyr og kan være svære at komme af med. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge, og gentag den som kontrol.
- Dehydrering, hvis dyret ikke får vand dagligt, eller luften er for tør.
- Overophedning ved tør varme, for kraftig lampe eller sol gennem glas.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk.
- Skader på tæerne af hønsenet eller for fint net.
- Æglægningsproblemer, hvis hunnen ikke har et egnet sted at grave.

Levetiden i fangenskab er kort: de ældste dyr bliver omkring 5 år, og gennemsnittet er langt lavere. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde, bliver mørkt og slapt eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.